

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 492/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica v konaní vedenom pod ČVS: ORP-422/OV-BB-2011 (predtým ČVS: ORP-1422/2-OSV-BB-2008), postupom Okresnej prokuratúry Banská Bystrica a postupom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici v konaniach súvisiacich s podaným trestným oznámením z 5. septembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. októbra 2011 doručená sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica (ďalej len „OR PZ“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-422/OV-BB-2011 (predtým ČVS: ORP-1422/2-OSV-BB-2008), postupom Okresnej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej len „okresná prokuratúra“) a postupom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaniach súvisiacich s trestným oznámením sťažovateľky z 5. septembra 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 5. septembra 2008 podala OR PZ trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu „*neoprávneného užívania cudzej veci, resp. sprenevery*“. Poverený príslušník OR PZ uznesením ČVS: ORP-1422/2-OSV-BB-2008 z 1. novembra 2008 trestné oznámenie sťažovateľky odmietol. Na základe sťažnosti sťažovateľky z 19. novembra 2008 okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pn 626/08-4 z 5. decembra 2008 zrušila rozhodnutie povereného príslušníka OR PZ a uložila mu, aby vo veci znova konal a rozhodol.

Poverený príslušník OR PZ uznesením z 13. februára 2009 vo veci trestného oznámenia sťažovateľky začal podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) trestné stíhanie pre prečin neoprávneného používania cudzej veci podľa § 215 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) avšak uznesením z 18. januára 2010 trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zastavil, pretože sa nestal skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie vedené.

Sťažnosť sťažovateľky proti zastaveniu trestného stíhania okresná prokuratúra uznesením č. k. 3 Pv 104/09-14 z 28. januára 2010 zamietla, pretože nebola dôvodná.

Sťažovateľka vzhľadom na nespokojnosť s postupom vo veci jej trestného oznámenia podala „*Sťažnosť na činnosť prokurátora Okresnej prokuratúry... vo veci č. 3 Pv 104/09*“, na základe ktorej krajská prokuratúra uložila okresnej prokuratúre zabezpečiť opätovné začatie trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

O opätovnom začatí trestného stíhania (§ 199 ods. 1 Trestného poriadku) poverený príslušník OR PZ upovedomil sťažovateľku listom z 29. júna 2010.

Uznesením ČVS: ORP-422/OV-BB-2011 (k zmene spisovej značky došlo z dôvodu zmien v organizácii Policajného zboru) zo 4. februára 2011 poverený príslušník OR PZ znovu trestné stíhanie pre prečin neoprávneného používania cudzej veci podľa § 215 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona zastavil [podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku], pretože sa nestal skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie vedené.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením č. k. 3 Pv 104/09-32 zo 7. marca 2011 zamietla ako nedôvodnú. S týmto postupom okresnej prokuratúry sťažovateľka nesúhlasila, preto 18. mája 2011 požiadala o preskúmanie postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry, ako aj postupu a rozhodnutia OR PZ. Krajská prokuratúra 13. júla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 KPt 141/10 podnet sťažovateľky vyhodnotila ako nedôvodný a odložila ho.

Sťažovateľka sa následne podaním z 22. júla 2011 obrátila na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) so „*žiadosťou o preskúmanie postupu*“ krajskej prokuratúry, na základe ktorej generálna prokuratúra uložila krajskej prokuratúre zabezpečiť vo veci trestného oznámenia sťažovateľky opätovné začatie trestného stíhania, o čom sťažovateľku upovedomila listom č. k. IV/6 GPt 58/11-7 z 26. septembra 2011.

Podľa názoru sťažovateľky vzhľadom na uvedený priebeh konania o jej trestnom oznámení došlo postupom OR PZ, okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka svoje presvedčenie odôvodnila takto:

„Zo skutkového stavu jednoznačne vyplývajú nasledovné fakty:

1. Orgány činné v trestnom konaní pristupovali k danej veci nedôsledne už od začiatku. Z postupu a rozhodnutí je evidentné, že sa snažili predmetnej veci skôr rýchlo zbaviť (ignorovali sťažovateľom navrhované dôkazy, rozhodnutia neboli dostatočne a riadne odôvodnené, podklady k rozhodnutiam neboli nikdy kompletne) a nie ju riadne vyšetriť, tak ako ukladá Trestný poriadok.

2. Každého úkonu orgánov činných v trestnom konaní sa musel sťažovateľ pracne domáhať.

- sťažovateľ musel využívať všetky zákonom dostupné prostriedky, aby sa o jeho vec začal niekto zaujímať, chyby pritom vznikali na strane orgánov činných v trestnom konaní a nie v nedostatočnom poskytnutí súčinnosti sťažovateľa.

3. V trestnom stíhaní vznikali dlhé obdobia prestávok. Orgán činný v trestnom konaní počas týchto období nereagoval na výzvy sťažovateľa.

4. Právny zástupca poškodeného, ako i konateľ spoločnosti T., spol. s r.o. museli mnoho ráz vycestovať na výsluch a na doplnenia vyjadrení, ktoré vyžadovala polícia. Tým im vznikali ďalšie náklady, ktoré im nikto neuhradil.

5. Orgány činné v trestnom konaní neboli schopné za štyri roky posúdiť komplexne danú trestnú vec a rozhodnúť. V postupe a rozhodnutiach sa vždy nachádzali chyby, ktoré boli odstraňované až na príkaz nadriadeného orgánu, čím sa celá vec zbytočne preťahovala.

6. Sťažovateľ podal trestné oznámenie dňa 5. 9. 2008. Od tohto dátumu neboli orgány činné v trestnom konaní schopné vec riadne vyšetriť. Trestné stíhanie stále prebieha.

7. Nesprávna činnosť orgánov činných v trestnom konaní má za následok, že škoda sťažovateľa spôsobená konaním zodpovedných osôb sa stále prehĺbuje. Sťažovateľ nie je schopný sa už štyri roky na orgáne ochrany práva poskytnutia tejto ochrany dovolať...

Orgány činné v trestnom konaní majú rovnako poskytovať ochranu zákonom garantovaným právam a trestne stíhať tých čo tieto práva porušujú.

Orgány činné v trestnom konaní majú postupovať tak, aby trestné činy boli náležité zistené a ich páchatelia podľa zákona starostlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických a právnických osôb.

Každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nestranným a nezávislým súdom. Táto zásada má rovnako platnosť i pre prípravné konanie tak, aby nedochádzalo i v tejto fáze konania k zbytočným prietahom vo veci.

Sťažovateľ má za to, že orgány činné v trestnom konaní (ako orgány ochrany práva) sa svojím postupom a rozhodnutiam dopustili nesprávnej činnosti. Táto nesprávna činnosť mala za následok spôsobenie prietahov v trestnom konaní. Tým došlo k porušeniu práva sťažovateľa na bezprietahové konanie podľa čl. 48 ods2 Ústavy SR. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľ domáha ochrany na Ústavnom súde SR.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa T. spol. s r.o., právo na bezprietahové konanie upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva PZ Banská Bystrica, Okresnej prokuratúry Banská Bystrica a Krajskej prokuratúry Banská Bystrica porušené bolo.

2. Okresnému riaditeľstvu PZ Banská Bystrica, Okresnej prokuratúre Banská Bystrica a Krajskej prokuratúre Banská Bystrica zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva na bezprietahové konanie.

3. Spoločnosti T., spol. s r.o. sa priznáva finančné zadosťučinenie 5.000 €..., ktoré je Okresné riaditeľstvo PZ Banská Bystrica povinné spoločnosti T. spol. s r.o. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti T., spol. s r.o. priznáva trovy právneho zastúpenia 354,96 €..., ktoré je Okresné riaditeľstvo PZ Banská Bystrica povinné zaplatiť na účet advokáta JUDr. P. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ku ktorému malo dôjsť postupom OR PZ v konaní vedenom pod ČVS: ORP-422/OV-BB-2011 a postupom okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry v konaniach súvisiacich s trestným oznámením sťažovateľky.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prerokovanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prerokovaní veci účastníka (napr. I. ÚS 18/06).

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [ďalej len „dohovor“ (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06)].

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005 (sp. zn. 56195/00) uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“. Je potrebné poznamenať, že ESĽP sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj ku vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 189/06, III. ÚS 324/05).

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 95/06).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu. Podľa judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe – obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia.

Vo vzťahu k postupu OR PZ, okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry namieta sťažovateľka skutočnosti zakladajúce podľa jej názoru zbytočné prietahy. Podľa zistenia

ústavného súdu do času podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo v trestnej veci vedenej OR PZ pod ČVS: ORP-422/OV-BB-2011 (predtým pod ČVS: ORP-1422/2-OSV-BB-2008) vznesené obvinenie žiadnej konkrétnej osobe. V tejto súvislosti upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej treba vyvodiť, že sťažovateľka ako poškodená v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia (proti konkrétnej osobe) sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je teda tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Základné právo poškodeného v trestnom konaní na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy je preto uplatniteľné až po vznesení obvinenia voči konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 109/06, I. ÚS 18/06).

Ústavný súd vzhľadom na už citovanú judikatúru, z ktorej treba vyvodiť, že sťažovateľka ako poškodená v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov, sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody, k čomu v danom prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011